

HANGYA

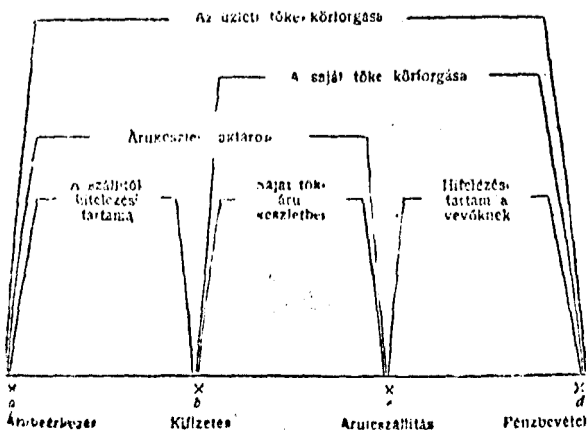
A forgalom, az árukészlet és a forgótőke.

Amikor megkezdji működését a fogyasztási szövetkezet, az igazgatósági tagok — kevés kivétellel — ismeretlen területre lépnek. Erőt és bátorságot nyújt vállalkozásukhoz a lelkesedés és az a tudat, hogy nem a maguk érdekét keresik, hanem embertársaik javát, a közérdeket kívánják szolgálni. Biztatón hat rájuk, hogy mögöttük a központ, amely tanáccsal ellátja, közgeivel látogatattja és nem hagyja majd cserben, ha nehezebb problémák elé kerülnének.

Hogy szövetkezeteink vezetői aránylag hamar elsajátították mindazt, amit a szövetkezeti kereskedelem terén tudni szükséges, azt fényesen beigazolják szövetkezeteink mérlegei, amelyek az utóbbi évszázadok viszonyosságai ellenére is egészséges alakulatok tükröi. De ne higgyük, hogy túl vagyunk minden veszélyen. Az európai közgazdasági válság arra enged következtetni, hogy még hosszú ideig nem lehet normális kereskedelmi viszonyokra számítani s fel kell készülnünk oly meglepetésekre, amelyek káros hatása, ha nem dolgozunk előre látással, anyagi romlásba viheti egyik-másik szövetkezetet. Arra kell tehát törekednünk, hogy a vezetésünk alatt álló szövetkezet vérkeringése egészséges legyen.

A fogyasztási szövetkezet vérkeringésének mértéke a forgalom, az árukészlet és a tőke között fennálló helyes arány. Szabályozása normális időkben is fontos, mert a szövetkezet fejlődése ettől függ, de sokszorosan az a mai körülmények között, mikor ettől függ léte, vagy elmulása.

E sorok folyamán főleg az árukészlet csökkentésének és gyors megforgatásának fontosságára kívánunk rámutatni s ezért a következő rajzban ábrázoljuk azt a körforgást, amelyet az árukészlet és a tőke leír.

a—c az az időtartam, amely alatt az áru raktáron, távolsági forgalomnál pedig uton és raktáron hever;

a—b jelöli azt a hiteltartamot, amelyet a központ a szövetkezetnek nyújt;

b—c-ig az az időtartam, amely alatt az árukészlet, melyet a szövetkezet saját tőkéjéből szerzett be, raktáron hever;

c—d-ig a hitelezési időszak tartama, amelyet vevőinknek biztosítunk és amely idő alatt a saját tőke megfelelő része a vevő és a vásárló tagok kezében fekszik;

b—d-ig a kifizetés és pénzbevétel közötti időszak, amely megadja a forgótőkének körforgási tartamát. Egy ideig az áruértékben hever (b—c-ig), egy darabig adósoknál levő követelés formájában áll fenn (b—d-ig). Az egész tartam (b—d-ig) saját tőke forgási tartama.

Az ábráról kiindulva, megállapíthatjuk, hogy a legideálisabb állapot az volna, ha az a), b), c) és d) pontok összeesnek, vagyis az árubeszerezéskor történik a kifizetés, a fogyasztóhoz való leszállítás és a pénzbevétel a szövetkezet részéről. A gyakorlatban az a) d) vonalat egy pontra összezsugorítani nagy ritkán lehet, de irányelvül szolgálhat és ha követjük ezt az elvet, akkor el tudjuk érni, hogy árukészletünk rövid ideig hever és forgótőkének rövidebb ideig marad lekötvé, illetve annál többször forgatható meg, mennél kevesebb ideig marad egy bizonyos készletben befektetve.

Az árukészlet fekvési tartamának megállapítása statisztikai adatok alapján lehetséges. Erre többféle módzat alkalmas. Mi azonban a gyakorlati szövetkezeti vezető irányítására kívánunk némi utbaigazítást adni s ezért csak egy módszert fogunk ismertetni.

Vegyük a következő példát:

Az év folyamán eladott áruk értéke beszerzési áron 217.000 lei. Az árukészlet értéke az év első napján, január 1-én 88.000 lei, december 31-én pedig 95.000 lei. Ha e két számot összeadjuk és kettővel osztjuk, megkapjuk az árukészlet átlagát $(88.000 + 95.000) : 2 = 92.500$ lei.) Állítsuk most arányba a forgalmat az árukészlet átlagával és az év napjainak számával, akkor megkapjuk azt a számot, amely az árukészlet forgatási erejének felel meg.

$$217.000 : 92.500 = 2346 : X$$

$$X = \frac{92.500 \times 2346}{217.000} = 984 \text{ nap.}$$

E számításból kiténik, hogy az árukészletet valamivel többször, mint két-

szer forgattuk meg, ami mellesleg mondván nem a legideálisabb állapot, mert szövetkezeteink, amint a rendelkezésünkre álló adatokból megállapítható, 4—5-szörösen, sőt sok esetben többször is megforgatják a készletet.

Hogy az árukészlet gyakoribb megforgatása, kamatnyereség, költség-megtakarítás, apadás és porlás csökkentéssel jár, azt a gyakorlati szövetkezeti vezetők igen jól tudják, mert hiszen az áru, ha nem kerül ki a fogyasztóhoz egyhamar, gondozást kíván, ami költséggel jár. Egyik-másik elpárolog, ismét más férgesedésnek, erjedésnek, rothadásnak, rozsdásodásnak van kitéve, de bizonyos, hogy valamennyi kamatot emészt, ha sokáig hever raktáron. Ezért tehát minden ügyes szövetkezeti vezető a leltározások alkalmával a selejtes (bovli) árut kiválasztja és ha kell, beszerzési értéken alul is eladja, mert még mindig jobban jár a szövetkezet, mintha az ily árut éveken át heverteti és leltároztatja. (A.)

Körlevél szövetkezeteinkhez.

Azon szövetkezeteink kiszolgálását és árurendeléseinek gyors elintézését, melyek áruraktárainkhoz szekérfuvarat küldenek be, megnehezíti az a körülmény, hogy a fuvarok rendszeren tömegesen egy napon érkeznek be áruraktárainkhoz. A legtöbb szövetkezet ugyanis a heti vásárok napján talál és küld be fuvart az árukért.

Ugy szövetkezeteinknek, mint központunknak közös érdekében áll, hogy az áruellátás munkáját mindinkább tökéletessé, gyorsá és pontossá tegye, miért is ezuttal telkérjük a raktárainkhoz beosztott szövetkezetek Igazgatóságait és Ügyvezető urait, hogy a kifogyó félben levő árukat írják mindig össze egy héttel előbb és küldjék be előre postán a raktár címére. A rendelésre kérjük ráirni, hogy a fuvar kb. mikor jön az áru után s a szövetkezet cca milyen összeget fog az áru elvitelekor a rendelés fedezetére a raktárnál lefizetni.

Az előre összeállított rendelést az elvitel alkalmával a szövetkezetek kiegészíthetik, avagy redukálhatják, szóval módosíthatják, amennyiben ezt a szövetkezet megbízottja bármely okból az áru elszállításakor szükségesnek találja.

A rendelés beküldése igen nagy könnyebbséget és időmegtakarítást fog jelenteni úgy a szövetkezet megbízottainak, mint raktárainknak, kérjük ennél fogva

kérelmünknek eleget tenni és a rendeléseket a fuvar beküldése előtt néhány nappal az illetékes raktárhoz beküldeni. A raktárak vezetői így a beérkező szövetkezetekkel egyenként is huzamosabban tudnak majd foglalkozni s az általuk kért felvilágosításokra, vagy tanácsok nyújtására sokkal több időt szakíthatnak. A végzendő munka pedig aránytalanul alaposabb és körültekintőbb lesz, tekintve, hogy a rendeléseket a raktárnak ideje lesz nyugodtan összeírni és összeállítani s a csomagolást stb. a fuvar beérkezéseig elvégezteni, ezzel elejét véve a panaszoknak s a sietségekből és sürgétekből támadható hibáknak és félreértéseknek.

Fizetési módozatok.

Tájékoztatásul és felreértések eloszlatására közöljük, hogy szövetkezeteink tartozásai fizetésére és bevételeik központi átutalására a múltban is gyakorolt fizetési módokat továbbra is használhatják. Penzek beküldése tehát történhetik:

Postautalványon.
Pénzes levélben.
Bank útján.
Raktári vagy gócponti lefizetésekkel és végül igazolt megbizottaink kezéhez nyugta ellenében.

E hóban küldött körlevelünk oly értelmezése, hogy jövőben csak személyes megbizottak útján fogjuk a pénzeket átvenni, téves. Incasszóval megbizott ellenőreink ugyanis évenként 2-3-szor fordulnak meg egy szövetkezetnél csak, holott a folyószámlák törlesztésére a bevételeket legalább 2 hetenként át kell utalja minden adós szövetkezet.

Ügyvezetés.

A szövetkezeti üzletvezetőknek katonai szolgálatra való bevonulásuk esetén követendő eljárások. Amennyiben valamelyik üzletvezető katonai szolgálatra behivatik, a szövetkezet érdekeinek megvédhetése céljából azonnal helyettesről kell gondoskodni. E tekintetben ugyanazon eljárást kívánjuk életbe léptetni, amely szerint a fegyvergyakorlatra való bevonulások történtek.

Az eljárást illetőleg, a következőket ajánljuk a szövetkezeti vezetőségek figyelmébe.

1. A katonai szolgálatra bevonuló üzletvezető köteles helyettesítéséről gondoskodni. Helyettesül csak teljesen megbízható egyént ajánlhat az igazgatóságnak. (Feleségét, gyermekét, apját vagy más közeli rokonát.)

2. Az üzletvezető szerződésileg kötött anyagi felelőssége távolléte alatt is változatlanul fennáll. Ezt írásbeli „Nyilatkozat”-ban két tanu előtt kijelenti.

E nyilatkozatnak tartalmaznia kell:
a) Boltkezelő felhatalmazza a szövetkezet igazgatóságának hozzájárulása mellett megbizottját X. Y-t, hogy távolléte alatt az igazgatóság feladatát átvegye.

alatta őt az üzletvezetői teendőkből helyettesítse.

b) Kijelenti, hogy az üzletet az igazgatósággal együtt megejtendő leltár mellett adja át helyettesének és érte az anyagi felelősséget vállalja, illetve aláveti magát annak, hogy az esetleg felmerülő hiányt, vagy a szerződésben említett kárt óvadékból az igazgatóság minden megkérdése nélkül levonhassa.

Ily nyilatkozatot és ezzel kapcsolatban készített meghatalmazást központunk készséggel küld minden szövetkezetnek, ha a szövetkezet ily irányu értesítését megkapja.

Amennyiben bevonuló üzletvezető helyettesítőről nem tud gondoskodni, vagy a nyilatkozatot nem hajlandó aláírni, úgy feltétlenül új boltkezelőt kell alkalmazni, kivel rendes boltos szerződés kötendő és leltár mellett a bolt neki átadandó.

Felkérjük az ügyvezető urakat, sziveskedjenek fentiek tekintetében a legnagyobb körültekintéssel eljárni.

A központ közleményei.

Személyi hir Szövetkezeteink tudomására hozzuk, hogy *Várady József* főellenőrünk e hó 16-án házasságot kötött *Szabó Annuska* urleánnyal Étfalvazoltánban.

Ügyvezetési teendők. Ha a december 31-én megejtett leltározásnál nagyobb hiány mutatkozott, sürgősen bejelentendő az a központnak és addig is, míg a leltár felülvizsgálatára ellenőr kiszállhatna, napi biztos állítandó be a boltos ellenőrzésére, a bevételek pedig naponként feltétlenül átveendő. A mutatkozó hiányt multhatatlanul le kell fizettetni a boltossal.

Az ellenőrök az évi mérleg munkálatakat a sürgősség szempontjából megállapított munkaterv szerint, sorrendben fogják végezni. Először olyan szövetkezetekhez szállanak ki, ahol már régen nem jártak. A folyó évben május hóig mindenik szövetkezet mérlegét el kell hogy készítsék, tehát ez idő alatt egyéb ellenőrzési munkálatokat csak nagyon indokolt esetben és akkor is csak a szövetkezeti vezetőség előzetes bejelentése folytán, központunk utasítására végezhetnek.

Biztosítási osztályunk felhívása.

Szövetkezeteinknél előfordult betöréses-lopás esetekből megállapítottuk, hogy egyes szövetkezetek dacára annak, hogy betöréses-lopás ellen biztosítva vannak, — nem kapják mindenkor a biztosító intézettől a teljes kártalanítási összeget, azon oknál fogva, mert a szükséges biztonsági előfeltételeket, melyeket lapunk útján is többször közöltünk, az illető szövetkezetek vezetősége nem tartotta be.

Ezúttal ismételtén felkérjük a szövetkezetek igazgatóságát, hogy éjjelre a szövetkezet üzlethelyiségében hagyandó

napi bevételt okvetlenül zárós fiókba helyezze el, mert ha betöréses-lopás történik és a pénzes fiókból a pénzt ellopják, a fiókon azonban az erőszakos feltörés nyomai nem láthatók, úgy az ellopott készpénzt a biztosító-intézet nem téríti meg és annak megtérítésére nem is kötelezhető.

Egy pénzes fióknak zárral való ellátása alig néhány lei költséget jelent és így néhány lei költség megkiméléseért nem érdemes esetleg ezekre menő kockázatot viselni. Másrészt pedig a biztosított készpénz után fizetendő biztosítási költség csak felesleges kiadást jelent a szövetkezetre nézve, ha a pénzesfiók elzárása elmulasztatik.

Szigoruan figyelmeztessék a vezetőségek tehát a szövetkezet üzletvezetőjét, hogy üzletzárás előtt a pénzes fiókot mindenkor zárja be, mert ha ezt nem teszi meg, úgy ezen mulasztásból származó következményekért felelősséggel tartozik.

HIRDETÉSEK.

Felhívás.

A Marosfelfalu és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezetnek 1922 március 14-iki közgyűlésén a felszámolást kimondó határozata folytán felhívjuk mindazokat, akiknek a szövetkezettel szemben bármily követelésük fennállana, követelésüket 6 hónapon belül jelentsék be a szövetkezet felszámoló bizottságához.

Marosfelfalu, 1923 január 2. 3485

A felszámoló-bizottság.

Felvinci fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923 évi február hó 18-án d. u. 3 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés február hó 25-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Felügyelő bizottság választása. 6. Netaláni indítványok. 1922. év december 31-én a tagok száma 174, üzletrészeinek száma pedig 6258 volt; az év folyamán belépett 1 tag 115 üzletrésszel, kilépett 1 tag 15 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolti helyiségben kiüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Felvinc, 1923 jan. hó 14-én.

Az igazgatóság.

Felsőszőcsi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi február hó 4-én d. u. 3 órakor a község házában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25-ik §-a értelmében meghivatnak. Ha a megjelenő tagok csekély száma miatt a közgyűlés határozatképtelen lenne, úgy a tagok számára való tekintet nélkül, a közgyűlés február hó 11-én tartatik meg. Napirend: 1. Az igazgatóság kiegészítése. 2. Felügyelő bizottság választása. 3. Netaláni indítványok. Kelt Felsőszőcs, 1923 január hó 3-án.]]
Az igazgatóság.

A „Hangya” című mellékletet szerkeszt:

DR. SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. O. E. titkára.